

Drie bijzondere gedichten, gewijd aan Lucas Gassel of schilderij “De vlucht naar Egypte”

Alle gemaakt in najaar 2024

LUCAS GASSEL

Gedicht van Jasper de Plume

Klak

Klak

Klak

Klak

Klak

Hij luistert naar zijn schoenen die de kinderkopjes raken. Zo nu en dan vertraagt hij zijn gang om het ritme van zijn pas aan te passen door uit de pas te lopen. Zijn horizon bestiert alleen nog de ingang en twee grote torens van de Helmondse waterburcht. Een burcht zoals een kind die tekenen zal.

Rond 1525 liep er in Helmond een uitmuntende landschapsschilder rond. Die de toenmalige horizon niet kloppend meer vond. In zijn hart was er namelijk ruimte voor het volk. Zo veranderde hij voor altijd de inhoud van het schilderij en schildert men nu meer dan alleen Bijbelse taferelen. Terwijl het volk zo een plekje in de schilderkunst vond, is het zijn naam die sindsdien niet meer in het schilderslandschap stond.

Tot in 2020 de stad Helmond meende dat dat niet langer meer ging. Met vereende kracht bracht de stad deze schildersnaam 450 jaar na dato weer aan de horizon. Zodat de naam Lucas Gassel weer in het rijtje van Van Gogh en Jeroen Bosch kon. Waar hij hoort.

Klak

Klak

Klak

Klak

Klak

Hij gaat zitten
en met één streel van zijn penseel
brengt hij leven op zijn doek

De vlucht naar Egypte of 't Mirakel van Lucas

Gedicht van Jozef Maria Leenen

Die goede Jozef tot Maria sprak:

“Maria, waar moet nou Egypte zijn
waarheen wij vluchtten met ons kindekijn?
Van Bethlehem liep ik toch almaar zuid
en komen bedrogen hier in 't noorden uit.

Ondoorgrondelijk zijn steeds Gods wegen.
Er rust op deze reis geen grote zegen
of 't moest zijn dat vooraf is geregeld
dat Lucas gunstig zo ons lot bezegelt.

Eeuwig dank dan aan die meester-schilder
die ons in een landschap plaatst, veel milder
dan woestijn zo dor, niet door te komen
en geeft ons veld en berg en blad van bomen.

Die Herodes zal wel elders zoeken
dan op Lucas Gassels mooie doeken.
Beschermd voorgoed nu voor de wrede koning,
kom Maria, zoeken we een woning.

't Lijkt me sterk dat hier niets is te vinden
voor U en 't kindekijn, uw teerbeminde.
Gevrijwaard van des konings dwingelandij
verblijven wij in Gassels schilderij.”

*Bij het schilderij van Lucas Gassel: Landschap met de Vlucht naar Egypte.
Paneel 71x91 cm, 1542, Maastricht, Bonnefantenmuseum*

DE VLUCHT NAAR EGYPTE VAN LUCAS GASSEL

Gedicht van Kitty Vriends

Er groeiden bomen uit zijn hand
en in een wijds, betoverd land
penseelde hij de struiken
die voor Gods zoon ontluiken.

En daar door de vermoeide lucht
zien wij de zielenwolken.
Ze zeilen in een grote rust
over het land en langs de kust,

en aan het onverharde pad
strooide hij huizen en een stad,
daarachter blanke bergen,
die 't kind moeten beschermen.

Zijn ouders vluchten met hem voort,
ze zoeken naar een veilig oord;
ze willen overleven
en 't kind een toekomst geven.

Maar zie: de akelei in 't veld:
haar plaats en bloemenpracht voerspelt
het vroege lijden en de dood
van het kindje op zijn moeders schoot.

Het is een oud bekend verhaal
dat Lucas in zijn beeldentaal
hier weer opnieuw aan ons vertelt.
De afloop hoeft hier niet vermeld.

Het is nog altijd actueel,
méér dan een spel met een penseel.
Want nu, onder een nieuwe lucht
zijn and're mensen op de vlucht.

De vraag is aan de Lieve Heer:
waarom gebeurt dit elke dag toch weer?